

den ogsaa for Godseiernes Vedkommende ikke skal falde bort uden særligt Vederlag. Jeg kommer igjennem denne Betragtning ind paa Vædringsforslaget under Nr. 26. Medens jeg altsaa ikke er istand til at modtage Vædringsforslagene under Nr. 24 og 25, selv om de mere formelle Indvendinger, der ere gjorte mod dem, maatte blive rettede ved 3die Behandling, fordi de efter min Overbeviisning hvile paa et falsk Princip, vil jeg derimod vel kunne indlade mig paa en videre Forhandling paa Grundlag af Vædringsforslaget under Nr. 26; thi det er jo aabenbart bygget paa Fæstetvang, og der befinder jeg mig, som sagt, paa det rettlige Standpunkt. Der kan være Spørgsmaal om meer eller mindre hensigtsmæssige Skridt i Retning af Selveienheds Udbredelse og i Retning af dens Udbredelse til de Familier, som nu sidde paa Gaardene. Den nye Tanke, som den ærede Ordfører betegnede det, at give en Slags Bøde, paa en Maade en Præmie, for at sælge til den nærværende Fæster og ikke udsætte det, indtil han er død, troer jeg ikke, har stor Betydning. Jeg finder forresten, at Tanken i og for sig er ganske nyttig; men den Form, hvorunder den her er foreslaaet, forekommer mig ikke at ville føre til Maalet. Jeg kan ikke skjønne rettere, end at selve Paragraphens sidste Stykke paa en Maade anviser, at det dog vil være de Efterladte, der i Reglen ville komme til at betale den; men jeg troer ikke, at den Bøde, der her er sat, vil være saa betydelig, at den vil kunne overvinde den Modstand, som jævnlig gjøres af de Ældre, medens de endnu leve. Lad mig føie til den lille historiske Dplysning, jeg gav igaar, at jeg kjender et Fæsteforhold fra 1778, der altsaa nu er omtrent 100 Aar gammelt, hvor vedkommende Enke, — Fæsterken er nemlig Enke, — har opnaaet at faae sin Søn til Godseter istedetfor mig. Gaarden er solgt til Sønnen, men Enken vil ikke desmindre ikke opgive sin Fæsteret ligeoverfor sin egen Søn. — Vædringsforslaget under Nr. 28 anseer jeg for en ligefrem Redaction, som maa følge af de Afstemninger, der maatte kunne fremgaae af de øvrige Forslag. Jeg vil dog endnu med Hensyn til Forslaget

under Nr. 26 sige, at mine Udtalelser gjælde Vædringsforslaget i Forbindelse med de dertil af det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgtreds (H. C. D. Müller) stillede Vædringsforslag. Kun naar disse vedtages, forekommer det mig, at der overhovedet gives en Forhandlingsbasis paa Grundlag af Fæstetvangens Ophævelse. — Hvad endelig det store Vædringsforslag angaaer, som er stillet under Nr. 30, da vil jeg sige, at jeg ikke troer, at det vil have den Virkning, som den ærede Forslagsstiller tilsigter; det vil neppe, hvad der har været hans Hensigt, fremkalde Eyst og Sver hos Fæsterer til at købe. Jeg skal ikke opholde mig videre ved de Ufuldkommenheder, der, som han selv har erkjendt, fandtes ved det, men som man maa erkjende uden Banfælsighed paa et senere Stadium kunne hæves. Jeg vil kun sige, at jeg for mit Vedkommende ikke sætter Pris paa at have et Middel, gennem hvilket Godseieren skal kunne undrage sig de Forpligtelser og Forkrifter, som man for Fæstebondestandens Skyld troer at kunne og burde fordræ, og at jeg paa den anden Side ikke kan erkjende den Forudsætnings Rigtighed, hvorunder det ærede Medlem har stillet dette Forslag, nemlig at man skalde vedtage en Forholdsregel, som man maatte erkjende i sig selv var saa stram, at man derved saa at sige tvang alle Godseiere til at underkaste sig den Behandling, som er Gjensstand for Forslaget Nr. 30. Jeg finder, at dette er Uret overfor den — man tør jo Gud ske Lov sige — største Deel af Landets Godseiere, der ere villige til at sælge uden Formynderskab. Jeg finder ikke, at det er rigtigt at stille Forslaget saaledes, at man tvinger dem til at gaae ind under Formynderskab for at undgaae Fordringer, som man ikke kan erkjende ligge indenfor Fæstevæsenets Ramme eller holde sig indenfor Maadeholdets Skranke.

Jeg har endnu et lille Ord at henvende til det ærede Medlem for Maribo Amts 3die Valgtreds (Chr. Pederfen). Det ærede Medlem kom i sit sidste Foredrag tilbage til en Uttring af mig i Udvalget saavel som her, en Uttring, som jeg meget vel vedkjender mig, nemlig den, at det er vor Lovgivnings Grundsaetning, at Fæstetvangen hviler paa Gaardene